

עוֹזֵי הַזְמַרְתַּי - ה

פרפראות וחידושים על פרשת השבוע
מפניני ר' עוזי צמח הי"ד

פרשת תולדות - תשפ"ג - גיליון 26

מדור הגימטריות

פרפראות וחידושים

* וַיִּגַּשׁ וַיִּשָּׂק לֹא וַיִּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר
רֵאֵה רִיחַ בְּנֵי כְרִים שְׂדֵה אֲשֶׁר בָּרַכְנוּ יי' (כ"ז כ"ז)
וכתב יונתן בן עוזיאל, וְקָרִיב וַיִּשָּׂק לֵיהּ וְאַרְחַ יֵת רִיחָא
דְּלַבּוּשׁוֹ וְבָרְכֵיהּ וְאַמְרַ חֲמִין רִיחָא דְבָרִי כְרִיחָא דְקַטְוֶרַת
בּוֹסְמָנָא דְעֵתִידָא מִתְקַרְבָּא בְּטוּרָא בִּי מִקְדָּשָׁא.

והנה המילים בפסוק: רֵאֵה רִיחַ בְּנֵי כְרִים שְׂדֵה אֲשֶׁר בָּרַכְנוּ
יי', עולה בגימטריא 1788.
וכן המילים: דְּזֵהוּ - רִיחַ נִיחּוּחַ הַקְטוּרֶת שֶׁבְמִקְדָּשׁ, עולה
בגימטריא 1788.

* וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב אֶל יִצְחָק אָבִיו וַיְמַשְׁהוּ וַיֹּאמֶר הַקֵּל קוֹל
יַעֲקֹב וְהִידִים יָדֵי עֵשָׂו: (כ"ז כ"ב)
וביאר הרשב"ם הַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב - לפי שתאומים היו, היו קולן
דומה קצת זה לזה ולכך טעה יצחק בקולו מאחר שמצאו איש
שעיר על צוארו.

ונראה לרמוז כן במילים הַקֵּל קוֹל, זהו ראשי תיבות.
ודומה קולו קצת לאחיו התאום לעשו.

* וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב אֶל יִצְחָק אָבִיו וַיְמַשְׁהוּ וּכְוִי: (כ"ז כ"ב)
ומבאר הכלי יקר, הַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב וְהִידִים יָדֵי עֵשָׂו. ביאור הענין
כך הוא, שאמר הקול דומה לקול של יעקב ואולי זה מתנכר
בקולו והאמת שזה עשו, ומתנכר לדבר בלשון תחנונים לומר
שהוא הגון לקבל הברכות. או הידים דומין לידי עשו וזהו יעקב,
ומתנכר בעשותו ידיו שעירות כדי שאחשוב שזה עשו.

ונראה לרמוז כן במילה וַיְמַשְׁהוּ זהו ר"ת.

א: וְיָדֵי מַעֲדוֹת שֶׁעָשָׂו הוּא - ולא יעקב.
ב: וְקוֹלוֹ מַעֲדֵי שֶׁהוּא יַעֲקֹב - ויבקש הברכות.

ג: וְשֵׁמָא מִתְנַכֵּר יַעֲקֹב שֶׁהוּא הַבְּכוֹר - ואברכה?
וכן המילה קוֹל, זהו ראשי תיבות.
ותחנונים קולו לבקש.

* וַיְהִי כֹאֲשֶׁר כָּלָה יִצְחָק לְבָרֵךְ אֶת יַעֲקֹב וַיְהִי אַךְ יָצָא
יָצָא יַעֲקֹב וְגו' וְעָשָׂו אַחִיו בָּא מִצִּידוֹ: (כ"ז ל')

וביאר האור החיים הקדוש, וַיְהִי כֹאֲשֶׁר כָּלָה. טעם אומרו וַיְהִי
לשון צער, כי התורה מצטערת על אשר כלה ולא ברך כל
הברכות שהרי מצינו שברך לעשו אחר כן, ואם היה מברך
אותם הברכות הנשארות ליעקב, כבר אבדה תקות אדום.
ונראה לרמוז כן במילים וַיְהִי כֹאֲשֶׁר כָּלָה, זהו ראשי תיבות.

ואילו כָּלָה יִצְחָק כל הברכות יחד ליעקב - היתה אדום ראוייה
שתאבד.

* וַיַּעֲתֵר יִצְחָק לֵימִי' לִנְכַח אֲשֶׁתוֹ כִּי עָקְרָה הוּא וַיַּעֲתֵר לוֹ יי'
וַתַּהַר רַבֵּקָה אֲשֶׁתוֹ: (כ"ה כ"א)

אמרו חז"ל שכל המתפלל על חברו על אותו ענין נענה הוא תחילה,
ומבאר הרב מועלם זצ"ל, התחכמו יצחק ורבקה והסכימו להתפלל
איש על רעהו, [יש המפרשים שגם יצחק היה עקר], ובזכות התפילה
שהתפללה רבקה על יצחק כתוב ויעתר לו יי' ותהר רבקה אשתו.

ונראה לרמוז כן במילים וַיַּעֲתֵר לוֹ זהו ר"ת.

א: וַיִּשְׁמַע תְּפִילַת יִצְחָק עַל רַבֵּקָה - ויעתר לו.

ב: וַיִּשְׁמַע תְּפִילַת רַבֵּקָה עַל יִצְחָק - ותהר לו.

ג: והמתפלל ומבקש על רעהו - יעתרו לו תחילה.

* וַיֹּאבֵב יִצְחָק אֶת עֵשָׂו כִּי צִיד בְּפִיו וְרַבֵּקָה אֶהְבֶּת אֶת יַעֲקֹב:
(כ"ה כ"ח)

וכתב רש"י בפיו. כתרגומו בפיו של יצחק. ומדרשו, בפיו של עשו,
שהיה צד אותו ומרמהו בדבריו.

ונראה לרמוז כן במילים בפסוק צִיד בְּפִיו זהו ראשי תיבות.

צד פיו דעת יצחק - וגם ירמהו בדבריו.

* וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אֶל יַעֲקֹב הֲלֵעִיטְנִי נָא מִן הָאָדָם הָאָדָם הַזֶּה כִּי
עֵיף אֲנִי עַל כֵּן קָרָא שְׁמוֹ אָדוֹם: (כ"ה ל')

וביאר הכלי יקר, שאמר עשיו ליעקב הֲלֵעִיטְנִי נָא מִן הָאָדָם הָאָדָם
הַזֶּה, קשה למה לא קראם עדשים בשמם, אלא ודאי שגלה דעתו
שלא היה מתאוה אליהם מצד עצמו כ"א מצד מראיהם האדומה,
והורה בזה כי מזג טבעו נוטה אל האדמומית, ע"כ היה אוהב כל
דבר המתיחס למזגו, והוא כל דבר אדום, על כן קרא שמו אדום כי
אז נודע באמת שטבעו אדומה והוא יושב תחת מזל מַאֲדִים, ע"כ
בקש שילעיטו מן המאכל הנאות למזגו.

ונראה לרמוז כן במילים שְׁמוֹ אָדוֹם, זהו ראשי תיבות.

שכך מיזגו וטבעו - אומנותו דמים - ומזלו מאדים.

* וַיַּעֲתֵר בְּנֵי שִׁמְעוֹ בְּקִלְיָ וְקוֹם בָּרַח לָךְ אֶל לְבָן אַחִי חֲרֹנָה: (כ"ז מ"ג)

ונראה לרמוז רמז נפלא במילים בָּרַח לָךְ, שרמזה רבקה ליעקב.

בָּרַח לָךְ

ל ח

ר ת

— וכן זהו ר"ת, בעיר חרן - רחל לאה כלותיך.

ו ר

ו ר

סיפור שבועי

החתן שהתחרט

הקהל הרב שגדש את אולם האירועים בעיר נתיבות עמד לאבד את סבלנותו, כבר שעתיים עברו מהשעה המיועדת לעריכת החופה, ודמותו של החתן איננה נראית באופק. הכלה ישבה מודאגת על כסאה, התזמורת אלתרה ניגונים, המלצרים עמדו משועממים, והכל המתונו בקוצר רוח.

הגאון רבי רפאל כדיר צבאן זצ"ל רבה של העיר, שהוזמן לסדר קידושין, ניגש לאביו של החתן ובירר בעדינות את פשר התעכבותו של בנו. אין לי מושג פכר האב ידיו במבוכה, אני מקוה שלא קרה לו משהו בדרך.

ביקש הרב לקרוא לשניים מחבריו הטובים של החתן, וכשבאו לפניו, דחק בהם אבקש מכם לחפש מיד את החתן ולבדוק למה הוא מתמהמה, תאמרו לו שהרב מבקש לדבר איתו. ואם הוא לא ירצה לבוא תביאו אותו כמו שמביאים תינוק.

נסעו השניים במצות הרב לחפש את החתן בכמה מקומות אפשריים, ותוך זמן קצר מצאוהו במרכז המסחרי של העיר, כשהוא לבוש כיאה לחתן ביום חופתו.

מה אתה עושה כאן? כל העולם מחכה שתגיע! זעקו לעברו. תשובתו של החתן הממה אותם, אני לא מסוגל להתחתן! מה זאת אומרת לא רוצה להתחתן. השתגעת לגמרי?! נחרדו לעומתו. עזבו אותי בשקט, ביקש. הרב צבאן רוצה לדבר אתך. הוא מחכה לך במקום קרוב, מיהרו להוסיף בטרם יחמוק. לא מעניין אותי כלום חשק שפתיו, אני לא רוצה להתחתן וזהו! בסדר רק תבוא לרב, ותסביר לו כל מה שאתה רוצה, לא יתכן שתפגע בכבודו.

החתן התלבט מעט עד שלבסוף השתכנע ויצא עם חבריו להיפגש עם הרב סמוך לאולם.

לא קל היה לרב לדובב את החתן, אך הוא לא הרפה עד שניאות לפתוח את סגור לבו ואמר: פתאום הבנתי שאין לי שום סיכוי לשאת בעול הנישואין, אין לי כסף, אין לי אמצעים, בקושי אני מצליח לפרנס את עצמי, רבי איך אני יכול להתחייב הערב על משפחה שלימה עלי ועל צווארי?

תראה איזה משטר צנע שולט כאן, איך אני מאכיל אישה וילדים עם שלוש ביצים לשבוע? אני לא מסוגל לגשת לחופה.

אולי אתה צודק אמר לו הרב, אבל כבר הוצאת הרבה מאוד כסף על החתונה, ואנשים הגיעו לפה מכל הארץ, אמא שלך בישלה במשך שבוע בשביל החתונה הזו הכול ילך לפח?!

לא תוכל לעשות דבר כזה להוריק, הם לא יסלחו לך לעולם.

אך החתן היה נחוש ונחרץ אני מצטער מאוד כבוד הרב אבל אני ממש לא מסוגל, אני מפחד מאוד מההוצאות שיהיו לי, ואין לי כח לקבל אחריות ולטפל באשה וילדים.

לפתע חייך הרב חיוך מרגיע, אני מבין טוב מאוד את הדאגה שלך, אבל יש לי פתרון פשוט, אני אחתן אתכם עכשיו, תאכלו סעודת מצוה, תשמעו מזויקה טובה ותרקדו, ומחר בבוקר תבואו אלי למשרד ואני אסדר לכם גט על המקום.

המתח הרב שהיה אצור בלב הבחור התפוגג, והוא הסכים להצעתו המפתיעה של הרב, עד מהרה הועמדה החופה, השמחה הרקיעה שחקים והם נישאו כדת משה וישראל.

באותה חתונה לא יצא הרב, עד שהחתן והכלה יצאו והמחותנים נפרדו לשלום, רק כאשר ראה שלא התעוררה שום מריבה, צעד חזרה לביתו.

למחרת בבוקר בני הזוג לא הופיעו במשרדו של הרב, וגם לא בימים שלאחר מכן.

הם חיים כיום בשמחה ובאופור עם ילדיהם, וכיום יש להם נכדים ונינים, כשהבעל מעיד שהוא חייב את חייו ואושרו לרב צבאן, שידע בחכמתו לעקוף את הפחד שהשתלט עליו ביום חופתו. (גלב"ע ד' כסליו תשנ"ה ת.ג.צ.ב.ה.) [דברי חיים]

פינת ההלכה

ביאור שיטת היראים מהו זמן צאה"כ

בפעמים הקודמות ביארנו בהרחבה את דברי ר"ת, דס"ל שהשקיעה הנראית לעינינו זהו עדיין יום גמור עד שלש מיל ורבע, שזה כחמישים ושמונה וחצי דקות, ורק לאחר חמישים ושמונה וחצי דקות מהשקיעה מתחיל זמן ביה"ש, וזמן ביה"ש הוא שלוש עשרה וחצי דקות, ורק לאחר מכן זהו זמן צאת הכוכבים שהוא לילה גמור, ובסו"כ זהו לאחר שבעים ושתיים דקות מהשקיעה שלנו, ועוד הבאנו את דעת הגאונים דהשקיעה היא אחת וכפי הנראה לעינינו, והיינו משעה שהשמש שוקעת לפי עינינו מתחיל זמן ביה"ש עד שלוש ריבעי מיל, ולאחר מכן זהו זמן צאה"כ.

שיטת היראים, סו"ר ע"ד לרבנו אליעזר ממיץ, דבין השמשות מתחיל שלושת ריבעי מיל [שהוא שלוש עשרה וחצי דקות], קודם השקיעה הנראית לעינינו, ובשעה שהשמש שוקעת לפי עינינו זהו צאה"כ.

ועיוין בב"ח שכתב שיש לזהר לכתחילה לנהוג כשי' היראים, אולם הגר"א דחה דברי היראים, ובביה"ל כתב דלכתחילה ודאי טוב לחוש לדברי היראים, ולהקדים מעט יותר בהדלקת הנרות כדי לצאת גם לשיטת היראים, וכן פסק באורל"צ סי' י"ח, דלכתחילה יש להשתדל להדליק את הנרות לפני רבע שעה קודם השקיעה לחשוש לשי' היראים.

אולם בחזו"ע עמ' קפ"ג כתב, דלא נהגו כשי' היראים אלא כשיטת הגאונים והמחמיר תע"ב, והוסיף שהמנהג הוא להדליק עשרים דקות קודם השקיעה, ומ"מ אם לא הדליקה יכולה עד חמש דקות קודם השקיעה. [מא' שבת]

העלון מוקדש

לעילוי נשמת
אליהו בן ויקטוריה
(כתון) ז"ל

* יוסף מאיר בן גאולה ויקי	* יוסף גאולה גילה בת מזל	* יוסף בן חנה
* משה בן שרה וב"ב	* יוסף חיים בן דבורה	* שרה בת אילה
* נעמה בת שושנה	* שלמה בן נורית	* אילה בת שרה
* חדווה בת ברכה	* אביאל אברהם בן מזל	* פינחס אליהו בן דינה
* רפאל בן שרה * חן בת אפרת		